

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

Factors Influencing Saving Behavior of Working Age Population in Bangkok

ประกายดาว ดวงแก้ว^{1*} และ ลดาวัลย์ ยมจินดา²

¹สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ

Prakaydow Duangkaew¹ and Ladawan Yomchinda²

E-mail: Prakaydow.golffy@gmail.com

¹Master of Business Administration Program in Finance and Banking, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand.

²Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร 2. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร 3.ศึกษาปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชากรในกรุงเทพมหานครที่อยู่ในวัยทำงาน กรุงเทพมหานครมีประชากรที่อยู่ในวัยทำงานจำนวน 7,657,600 คน โดยหากกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนผู้พึ่งพิงที่อยู่ในความอุปการะ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนและการออมเงินของประชากรวัยทำงาน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สถิติที่ใช้ คือ One Way Anova F-test และ t-test อีกทั้งสถิติที่ใช้ในการทดสอบ สมมติฐาน ผู้วิจัยได้เลือกใช้การทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-Square Test)

ผลการศึกษาพบว่า 1.ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(59.00%)อายุระหว่าง 31 – 40 ปี (32.50%) สถานภาพ โสด(65.75%) มีจำนวนผู้พึ่งพิงที่อยู่ในความอุปการะ 2 คน(36.50%) การศึกษาอยู่ในระดับ

ปริญญาตรี(73.75%) อาชีพ พนักงาน / ลูกจ้างบริษัทเอกชน(32.75%) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท(32.00%) 2. ปัจจัยด้านสังคมโดยรวมมีอิทธิพลต่อการออม อยู่ในระดับมาก การวิเคราะห์ขนาดของอิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\beta = 0.619$) ส่งผลต่อการออมเงินของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานครมากที่สุด ลำดับถัดมา ปัจจัยด้านสังคม ($\beta = 0.260$) มีผลต่อการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงสามารถอธิบายการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานครได้ว่า การลงทุนและการออมเงินของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร ที่เพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม, พฤติกรรมการออม, พฤติกรรมการออมประชากรวัยทำงาน

Abstract

The objectives of this research were 1. to study the saving behavior of working age population. in Bangkok 2. To study the personal factors that influence the savings of the working age population. in Bangkok 3. To study social and economic factors influencing the savings of working age population. in Bangkok The population used in this study was the population of Bangkok Province who were of working age. Bangkok has a population of 7,657,600 people of working age. Samples from Taro Yamane's formula were obtained from a sample of 400 people who were used to collect data. This study will use a convenient sampling method. Use questionnaires as a tool to collect data. The data were analyzed using descriptive statistics and inferential statistics, ie demographic factors such as gender, age, status, number of dependants under patronage. Education level, occupation and average monthly family income and analysis of social factors affecting investment and saving behavior of working age population In Bangkok and economic factors, the statistics used were One Way Anova F-test and t-test, as well as the statistics used to test the hypothesis, the researcher chose the Chi-Square Test.

The results of the study found that 1. Most of the respondents were female (59.00%) aged 31-40 years (32.50%). Single (65.75%) There were 2 dependants (36.50%) Education was at the level of Bachelor's degree (73.75%) Occupation Employee / employee in a private company (32.75%) Average monthly income 20,001 – 30,000 baht (32.00%) 2. Overall social factors influence on savings. at a high level Analysis of the magnitude of the influence of social factors economic factors Influence on the savings of the working age population in Bangkok Therefore, it can be concluded that Economic factors ($\beta = 0.619$) affect the savings of working age population. In Bangkok the most, next, social factor ($\beta = 0.260$) affecting the savings of the working age

population. In Bangkok, therefore, the savings of the working age population can be explained. in Bangkok that Investing and saving money for the working population In Bangkok, the increase was due to economic factors. increasing social factors

Keywords: Factors Affecting Behavior, Saving Behavior, Saving Behavior of Working Age Population

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของทุกคน ทุกวัย และทุกสถานการณ์ ส่งผลให้ต้นทุนในการใช้ชีวิตมีมูลค่าสูงขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชน คนรุ่นใหม่ในการรับมือกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นได้นั้น การปลูกฝังเรื่องของการออมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเยาวชนที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเงิน การลงทุน การออมย่อมสามารถเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงได้ดี และมีความได้เปรียบทางการเงินเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ในการดำรงชีพของผู้คนในปัจจุบันนี้มีต้นทุนในการใช้ชีวิตที่สูงขึ้น เช่น ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าสาธารณูปโภค ค่าลงทะเบียนเรียน ค่ารักษาพยาบาล และค่าสินทนการ ที่เพิ่มสูงขึ้นตามทิศทางของเศรษฐกิจของประเทศและต่างประเทศ หากไม่มีให้ความรู้เกี่ยวกับการเก็บออมตั้งแต่เด็ก เมื่อเติบโตเข้าสู่วัยทำงานก็สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการแบ่งเงินรายได้ที่ได้รับเป็นเงินออมเงินเพื่อใช้ในการดำรงชีพ เพื่อไม่ให้ตนเองขัดสนหากเกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น ตกงาน ทูพผลกระทบจนไม่สามารถทำงานได้ หากมีเงินเก็บหรือเงินออมก็สามารถใช้ในการดูแลตนเองและคนที่รักได้ดังนั้น เพื่อให้เด็กๆ หรือเยาวชนเกิดการตระหนักรู้จึงเกิดการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยปัจจัยที่ดำเนินการศึกษาจะประกอบไปด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้ หลักการออม การเพิ่มพูนรายได้ความกระตือรือร้น ขยันขันแข็ง มานะอดทน รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและฉลาด อีกทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการออม ประกอบด้วย รายได้ ค่าใช้จ่าย สถาบันการลงทุน อัตราดอกเบี้ย โอกาสในการลงทุน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ส่งผลต่อการใช้จ่ายของประชาชน (ศิริพร โสมคำภา, 2560)

เนื่องด้วยสถานการณ์การออมเงินของคนไทยในปัจจุบันพบว่า มีอัตราการออมเงินที่ลดน้อยลง จากข้อมูลผลการสำรวจ พฤติกรรมการออม และการเข้าถึงการบริหารทางการเงินภาคครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ดำเนินการสำรวจข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมเงินของครัวเรือนไทยพบว่า พฤติกรรมการออมเงินของครัวเรือนไทยทั่วประเทศประมาณ 21.6 ล้านครัวเรือน มีพฤติกรรมการออมเงินของครัวเรือนด้วยวิธี แตกต่างกัน โดยจะนำเงินไปใช้ในการใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคก่อน เมื่อเหลือจากการใช้จ่ายแล้วจึงจะนำมาเก็บออม คิดเป็นร้อยละ 38.9 ในขณะที่บางครัวเรือนมีการจัดสรรแบ่งสัดส่วนของเงินออมไว้ก่อนที่จะนำไปใช้จ่ายเพื่อ อุปโภคบริโภค คิดเป็นร้อยละ 22.6 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มที่มีการวางแผนในการเก็บออมเงินอย่างจริงจังนั้น ยังมีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ได้วางแผนในการเก็บออมเงินในขณะที่อีกหลายครอบครัวพบว่า ยังมีความไม่ แน่นนอนในการจัดสรรเงินออม คิดเป็นร้อยละ 38.5 ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินเกิดจากปัจจัย หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น หรือมีอาชีพที่ไม่มั่นคงทำให้ไม่สามารถเก็บออมเงินได้ (ดารารพร ผาสุข, 2562)

กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงที่มีผู้คนอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศไทย มีค่าครองชีพต่างๆที่สูง อาทิ เช่น ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัล ของกิน สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งมีอยู่รอบตัวในทุกสถานที่ ซึ่งในปีที่ผ่านมา จากสถานการณ์โควิด-19 ที่เกิดขึ้น ผนวกกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีและนวัตกรรมในทุกภาคส่วน ส่งผลเป็นวงกว้างทำให้ภาคธุรกิจและองค์กรต่าง ๆ ต้องหันมาประยุกต์และปรับตัวให้สามารถอยู่รอดได้ในสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบัน อีกทั้งเติบโตไปพร้อมกับแพลตฟอร์มใหม่ ๆ ที่กำลังได้รับความนิยม เพื่อขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์ให้ธุรกิจก้าวทันโลกที่กำลังเปลี่ยนไป จึงเป็นเหตุให้ความต้องการในตลาดแรงงานส่วนใหญ่เกิดการเปลี่ยนแปลงและมีการจ่ายผลตอบแทนเพื่อดึงดูดคนทำงานเพิ่มมากขึ้นในสายเฉพาะทาง (JobsDB, 2021) อย่างไรก็ตาม เงินเดือนยังเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป แต่การมีเงินเก็บก็สำคัญเช่นกัน อันเนื่องมาจากทุกคนมีเป้าหมายในการทำบางสิ่งบางอย่าง

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อถือเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการสนับสนุนและกระตุ้นการออมของประชาชนเพิ่มมากขึ้นและทำให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไป เร่งสร้างความตระหนักในเรื่องการออม ให้ความรู้ทางการเงิน และสร้างความตระหนักรับรู้ของประชากรต่อการเตรียมพร้อมวางแผนเกษียณอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการออมของประชากรวัยทำงาน ใน

กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนผู้พึ่งพิงที่อยู่ในความอุปการะ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลต่อการออมของประชากรวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนผู้พึ่งพิงที่อยู่ในความอุปการะ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

2. ปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

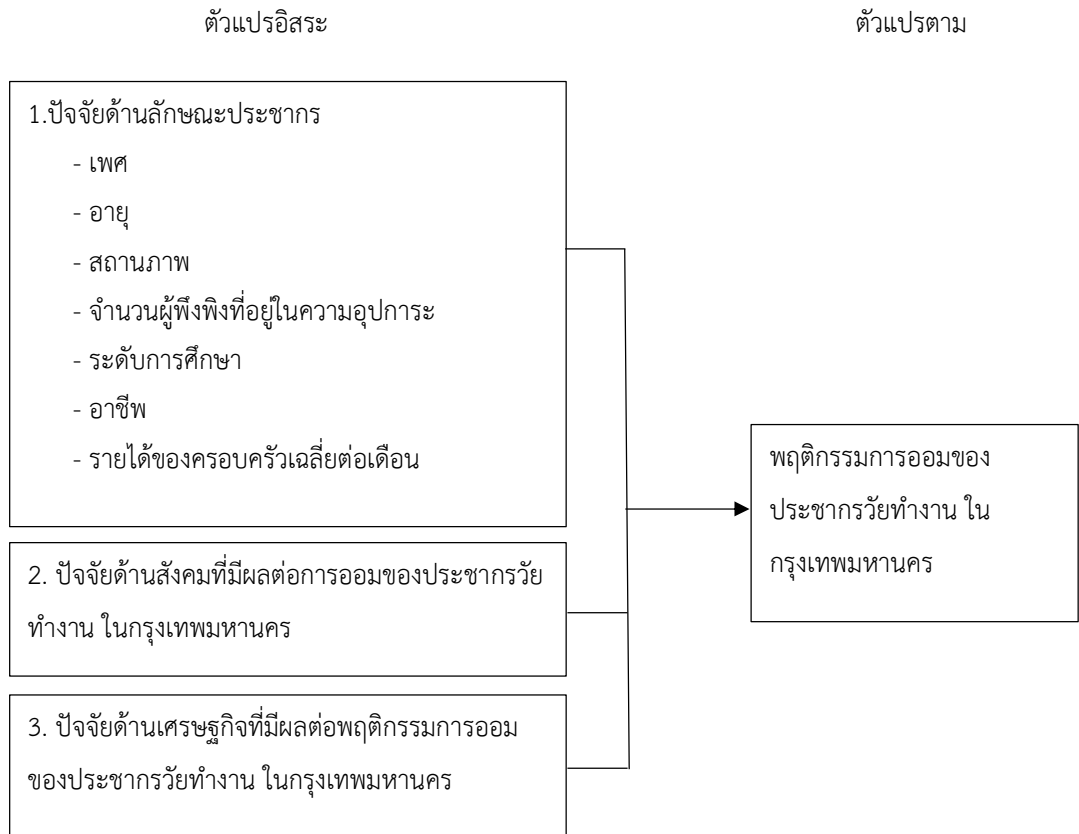
ตัวแปรตาม

พฤติกรรมกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง อิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมเงินของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำข้อมูลซึ่งได้มาจากการวิจัย นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการออมในอนาคตแก่ผู้ที่สนใจข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการออม

จุฬารัตน์ อมรสุทธิสัตย์ (2554) “การออม หมายถึง การเก็บสะสมรายได้ส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค หรือเป็นรายได้ส่วนหนึ่งที่เหลือจากการใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีพนำมาเก็บไว้

เพื่อการใช้จ่ายในอนาคต ซึ่งอาจจะนำไปฝากในธนาคาร ชื่อหลักทรัพย์ หรืออาจเก็บไว้ในรูปแบบของเงินสด หรือทรัพย์สินได้” จากการศึกษาความหมายต่างๆของการออม

จึงสรุปได้ว่า การออม หมายถึง เมื่อประชาชนมีรายได้ ก็จะนำรายได้ส่วนหนึ่งไปใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค และรายได้อีกส่วนหนึ่งหรือส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายจะนำไปเก็บไว้เป็นเงินออมเพื่อไว้ใช้จ่ายในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันในอนาคต

การออมเงินโดยทั่วไปนั้น หากต้องการให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุด จะต้องเลือกรูปแบบการออม และประเภทของการออมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการออม ซึ่งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการออมเงินนั้นมีหลายประการ (ฐานิยา กัมพลาวลี, 2552) ดังนี้

1. เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน หรือเมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้นและเกิดค่าใช้จ่ายขึ้นอย่างกะทันหัน เช่น ค่ารักษาพยาบาลเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเมื่อชำรุด และค่าใช้จ่ายเพื่อเกิดภัยพิบัติ เป็นต้น
2. เพื่อใช้จ่ายสำหรับการศึกษา ทั้งการศึกษาต่อเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติมของตนเอง และการศึกษาชั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงของบุตรหลาน
3. เพื่อใช้จ่ายในการซื้อสินค้า สินค้าในที่นี้ หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและเพิ่มคุณภาพในการทำงาน นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงสินค้าที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตอย่างเช่น รถยนต์ และสินค้าที่เป็นเครื่องประดับที่มีมูลค่าสูงอย่างเช่น ทองคำและเพชร เป็นต้น
4. เพื่อใช้จ่ายสำหรับที่อยู่อาศัย สำหรับผู้ที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองและต้องการซื้อที่อยู่อาศัย
5. เพื่อใช้จ่ายในยามชรา นับว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการออมเงินของคนทั่วไป เพราะวัยชราเป็นวัยที่ไม่มีรายได้ หรือมีรายได้น้อยลง ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องออมเงินไว้ตั้งแต่ตอนที่ยังมีรายได้
6. เพื่อใช้ในการจัดหาหลักประกันในชีวิต เช่น การทำประกันชีวิต การทำประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น เป็นการสร้างหลักประกันเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันในอนาคต
7. เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ หรือผลตอบแทนที่จะได้จากการออม เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล หรือกำไรจากส่วนต่างของมูลค่าที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น
8. เพื่อใช้เป็นการลงทุนในการประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งธุรกิจใหม่หรือการขยายธุรกิจที่มีอยู่เดิม สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่มีความจำเป็นต้องใช้ก็คือ เงินทุน การออมจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการได้มาของเงินทุนที่จะนำไปประกอบธุรกิจ
9. เพื่อใช้ในกิจกรรมทางสังคม เช่น การให้ของขวัญผู้อื่นในโอกาสต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวันเกิด วันแต่งงาน หรือวันขึ้นบ้านใหม่ ซึ่งถือเป็นประเพณีนิยมในสังคมไทย
10. เพื่อเป็นมรดกแก่ลูกหลาน ถือเป็นประเพณีนิยมอีกอย่างหนึ่งของคนไทย ที่บิดา มารดา หรือปู่ ย่าตายาย จะต้องเก็บออมเงินทองหรือทรัพย์สินไว้มอบเป็นมรดกให้แก่ลูกหลาน ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
11. เพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมอื่นๆ เช่น สำหรับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการแต่งงาน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ในการออมที่กล่าวมาข้างต้นนั้นล้วนแต่เป็นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับเงินซึ่งคือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตตนเอง หากมีความต้องการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้ก็จำเป็นต้องมีการออมไว้ตั้งแต่ปัจจุบัน และการออมควรที่จะมีความสอดคล้องกับประเภทของวัตถุประสงค์นั้นๆ

ปัจจัยสำคัญในการออม

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการออมส่วนบุคคลนั้นมีอยู่มากมาย ประชาชนทั่วไปอาจจะได้รับผลกระทบจากปัจจัยที่เหมือนหรือแตกต่างกันก็ขึ้นอยู่กับรูปแบบในการดำเนินชีวิตของแต่ละคนว่าจะเหมือนหรือแตกต่างกัน ซึ่งแนวคิดของ เสกสรร ศุภแสง (2536) James. S. Duesenberry (Duesenberry, 1949: 128) ได้อธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมไว้ดังนี้

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

- รายได้เป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการออม เพราะรายได้ที่มาจากเงินออมเมื่อบุคคลมีรายได้ ก็จะนำรายได้ไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภคส่วนที่เหลือจากการบริโภคจึงจะนำไปออม รายได้ที่เป็นตัวกำหนดการออมนั้นมีหลายกรณี ได้แก่ ระดับของรายได้ ระยะเวลาที่ได้รับรายได้ แหล่งที่มาของรายได้ และรายได้สุทธิต่อหัว

- ทรัพย์สิน ประชาชนที่มีความสามารถในการสะสมทรัพย์สินไว้มาก จะมีความสามารถในการออมสูงเช่นกัน

- ผลตอบแทนหรืออัตราดอกเบี้ย มีผลต่อการออมเงินในสถาบันการเงินต่างๆ เช่น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ อัตราดอกเบี้ยของตัวสัญญาใช้เงินของบริษัทเงินทุน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอัตราผลตอบแทนจากการออมในลักษณะที่คล้ายคลึงกับอัตราดอกเบี้ย เช่น ผลตอบแทนจากราคาของหุ้นที่สูงขึ้น เป็นต้น

- ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ จากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า เมื่อปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ความสามารถในการออมก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

- อัตราเงินเฟ้อ เมื่อสินค้าในการอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น ประชาชนก็จำเป็นต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความสามารถในการออมลดน้อยลง

- ภาษี การที่บุคคลมีความจำเป็นต้องจ่ายภาษีเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้บุคคลใช้จ่ายลดน้อยลง และการออมก็ลดลงด้วยเช่นกัน โดยภาษีที่มีผลต่อการออม ได้แก่ ภาษีบุคคลธรรมดา ภาษีดอกเบี้ยเงินออม และภาษีเงินปันผล

- การบริโภค ถือเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการออม หากประชาชนมีการบริโภคมามากหรือบริโภคฟุ่มเฟือย ก็จะส่งผลโดยตรงต่อปริมาณการออม

- จำนวนสาขาของสถาบันการเงิน ส่งผลต่อการออมในแง่ของความสะดวก หากสถาบันการเงินมีสาขาเพิ่มมากขึ้น ประชาชนก็จะมีความสะดวกในการออมมากขึ้น ส่งผลให้การออมมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

- จำนวนประชากรเป็นปัจจัยที่ไม่ได้ส่งผลต่อการออมส่วนบุคคล แต่ส่งผลกระทบต่อผลรวมในเศรษฐกิจของประเทศโดยพบว่าเมื่อมีประชากรเพิ่มมากขึ้นทำให้การบริโภคเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การออมลดน้อยลง

2. ปัจจัยทางสังคม เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าปัจจัยทางสังคมนั้นมีอิทธิพลต่อการออมของภาคครัวเรือนเป็นอย่างมาก โดยปัจจัยทางสังคมประกอบด้วย

- ขนาดของครอบครัว เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงภาวะที่อยู่ภายใต้การดูแลของบุคคล ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวหลายคน มีความจำเป็นต้องใช้ง่ายมากกว่าครอบครัวขนาดเล็ก ความสามารถในการออมจึงน้อยกว่าครอบครัวขนาดเล็ก

- จำนวนผู้มีเงินได้ในครัวเรือน หากในครัวเรือนมีผู้มีเงินได้หลายคนก็ย่อมที่จะส่งผลให้มีความสามารถในการออมสูงด้วยเช่นกัน

- เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการออม ผู้ที่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการออม ย่อมส่งผลให้มีแรงผลักดันในออม

- อายุ ประชาชนที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกัน จะมีความสามารถและความต้องการออมที่ต่างกัันด้วยเช่นกัน

- รสนิยมในการบริโภคหรือรสนิยมในการใช้ชีวิตในสังคม ประชาชนที่มีรสนิยมสูง มีการบริโภคแบบหรูหรา ฟุ่มเฟือย ย่อมมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคสูง ส่งผลให้ความสามารถในการออมนั้นน้อยลง

- อาชีพ เนื่องจากอาชีพเป็นแหล่งที่มาของรายได้ เมื่อประชาชนมีอาชีพที่ต่างกััน ส่งผลให้มีรายได้ที่ต่างกััน ความสามารถในการออมจึงมีความต่างกัันออกไป

- ระดับการศึกษาโดยทั่วไปเชื่อว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีการออมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า อาจจะมีสาเหตุจากการที่ผู้มีการศึกษาสูงส่วนใหญ่จะมีรายได้สูงกว่าและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออมสูงกว่า

- ธรรมเนียมที่อยู่ในอยู่อาศัย ผู้ที่มีธรรมเนียมในอยู่อาศัยย่อมมีความสามารถในการออมมากกว่าผู้ที่มีหนี้สินเกี่ยวกับที่อยู่ในอาศัยและผู้ที่มีภาระค่าเช่าสำหรับที่อยู่ในอาศัย

- สภาพภูมิศาสตร์และเขตที่อยู่ในอาศัย ต่างกัันในแง่ของการเข้าถึงสถาบันในการออมเงิน ผู้ที่อยู่ในเขตเมืองสามารถเข้าถึงสถาบันในการออมเงินได้มากกว่าผู้ที่อยู่ในเขตชนบท

- ความพร้อมของสถาบันการเงินในที่นี้หมายถึงความพร้อมหรือความสะดวกของระบบการออมรวมทั้งระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน ย่อมมีผลสำคัญในการก่อให้เกิดการออม

- การโฆษณาและสิ่งจูงใจ เป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลเกิดการตื่นตัวในการออม และมีความต้องการหรือความอยากที่จะออมมากยิ่งขึ้นจากการศึกษาข้างต้น พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการออมนั้นมีอยู่หลายปัจจัย ทั้งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและปัจจัยทางด้านสังคม ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดทั้งหมดที่ศึกษามาเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งรายละเอียดจะแสดงให้เห็นในกรอบแนวคิดในหัวข้อถัดไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์เป็นความหลากหลายด้านภูมิหลังของบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ลักษณะโครงสร้างของร่างกาย ความอาวุโสในการทำงาน เป็นต้น โดยจะแสดงถึงความเป็นมาของแต่ละบุคคลจากอดีตถึงปัจจุบันในหน่วยงานหรือในองค์กรต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยพนักงานหรือบุคลากรในระดับต่างๆ ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมกรรมการแสดงออกที่ต่างกัันกันมีสาเหตุมาจากความต่างกัันทางด้านประชากรศาสตร์หรือภูมิหลังของบุคคลนั่นเอง (วชิรวัชร งามละม่อม, 2558)

ทฤษฎีประชากรศาสตร์ หมายถึง ศาสตร์วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับประชากร คำว่า “Demo” หมายถึง “People” แปลว่า ประชาชน หรือ ประชากร “Graphy” หมายถึง “Writing Up” หรือ “Description” แปลว่าลักษณะ ดังนั้น Demography จะมีความหมายว่าวิชาที่เกี่ยวข้องกับประชากร ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ เป็นต้น (กอบกาญจน์ เจริญทอง, 2556) สอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550, หน้า 41) กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย อายุ เพศ รายได้ การศึกษา เหล่านี้เป็นเกณฑ์ที่นิยมใช้ในการแบ่งส่วนตลาด ลักษณะทางประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญและสถิติที่วัดได้ของประชากรที่ช่วยกำหนดตลาดเป้าหมาย รวมทั้งง่ายต่อการวัดมากกว่าตัวแปรอื่นๆ ตัวแปรด้านทางประชากรศาสตร์ที่สำคัญ และคนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ต่างกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาต่างกัน โดยวิเคราะห์ จากปัจจัย ดังนี้

เพศ (Sex) ความแตกต่างทางเพศทำให้บุคลลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน คือ เพศหญิงมีแนวโน้มมีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้าง ความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย เพศเป็นตัวแปรในการแบ่งส่วนตลาดที่สำคัญเช่นกัน ดังนั้นนักการตลาดต้องศึกษาตัวแปรนี้อย่างรอบคอบ เพราะในปัจจุบันนี้ตัวแปรด้านเพศมีการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมีสาเหตุ จากการทำงานที่สตรีทำงานมากขึ้น

อายุ (Age) เนื่องจากผลิตภัณฑ์จะสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่มี อายุต่างกัน นักการตลาดจึงใช้ประโยชน์จากอายุเป็นตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างของส่วนตลาด นักการตลาดได้ค้นคว้าความต้องการของส่วนตลาดส่วนเล็ก (Niche market) โดยมุ่งความสำคัญที่ตลาดอายุส่วนนั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและ พฤติกรรมคนที่มีอายุน้อย มักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่อายุมาก มักจะมีความคิดที่อนุรักษ์นิยมยึดถือการปฏิบัติระมัดระวังมองโลกในแง่ร้ายกว่าคนที่อายุน้อย เนื่องมาจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ลักษณะการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกันคนที่อายุมากมักจะใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆ มากกว่าความบันเทิง

การศึกษา (Education) เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทักษะคิดและพฤติกรรมแตกต่างกันคนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการรับรู้สารที่ดี เพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอในขณะที่คนมีการศึกษาน้อยมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ หากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลามากพอก็จะใช้สื่อสิ่งพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ แต่หากมีเวลาจำกัดก็มักจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าประเภทอื่น

รายได้ (Income) เป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดส่วนของตลาด โดยทั่วไปนักการตลาดจะสนใจผู้บริโภคที่มีความร่ำรวย แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจะเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ ปัญหาสำคัญในการแบ่งส่วนตลาดโดยถือเกณฑ์รายได้อย่างเดียวก็คือ รายได้อาจจะเป็นตัวชี้การมีหรือไม่มีความสามารถในการจ่ายสินค้า ในขณะที่เดียวกันการเลือกซื้อสินค้าที่แท้จริงอาจถือ เป็นเกณฑ์รูปแบบการดำรงชีวิต ทัศนคติ ค่านิยม อาชีพ การศึกษา ฯลฯ แม้ว่ารายได้จะเป็นตัวแปร ที่ใช้บ่อยมาก นักการตลาดส่วนใหญ่จะโยกเกณฑ์ รายได้ร่วมกับตัวแปรด้านประชากรศาสตร์หรืออื่นๆ เพื่อให้กำหนดตลาดเป้าหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น กลุ่มรายได้ อาจเกี่ยวข้องกับเกณฑ์อายุ และอาชีพพร้อมกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนและการออมเงินของประชากรวัยทำงาน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชากรจังหวัดกรุงเทพมหานครที่อยู่ในวัยทำงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ทั้งที่มีงานทำและไม่มีงานทำในทุกสายอาชีพ จังหวัดกรุงเทพมหานครมีประชากรที่อยู่ในวัยทำงานจำนวน 7,657,600 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

3.1.1 กลุ่มตัวอย่าง

จากการกำหนดขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการศึกษาไว้ที่จำนวน 7,657,600 คน เมื่อนำมาคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5% จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$
$$n = \frac{7,657,600}{1 + 7,657,600(0.05^2)}$$
$$n = \frac{7,657,600}{1 + 7,657,600(0.05^2)}$$
$$n = 400$$

จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากกลุ่มประชากรที่ได้มีการกำหนดขอบเขตไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเองโดยอาศัยการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการออมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเป็น

แนวทางในการสร้างแบบสอบถามซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมามีทั้งหมด 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรโดยทั่วไปซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของ ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนผู้พึงพิงที่อยู่ในความอุปการะ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานครของผู้ตอบแบบสอบถามโดยลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 อันดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานครของผู้ตอบแบบสอบถามโดยลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 อันดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานครของผู้ตอบแบบสอบถามโดยลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 3 อันดับ

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ค่าเฉลี่ยในการแปลผลคะแนนโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ในการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (ยูทธ ไกยวรรณ, 2550) ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของกลุ่มประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้กรอกแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) จากกลุ่มประชากรทั้งหมดโดยมีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

- การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

- การวัดค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Pretest) จำนวน 30 คน เพื่อดูว่าแบบสอบถามแต่ละข้อมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งก่อนที่จะนำไปใช้จริง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารทางวิชาการรายงานทางสถิติวารสารรายงานทางเศรษฐกิจและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะโดยทั่วไป ของ

ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา รายได้สุทธิ และอาชีพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency)

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) เป็นปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนผู้พึงพิงที่อยู่ในความอุปการะ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน และการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการลงทุนและการออมเงินของประชากรวัยทำงาน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สถิติที่ใช้ คือ One Way Anova F-test และ t-test อีกทั้งสถิติที่ใช้ในการทดสอบ สมมติฐาน ผู้วิจัยได้เลือกใช้การทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-Square Test) เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 และเพศชาย จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ลำดับถัดมาคือ มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ลำดับถัดมาคือ มีอายุระหว่างน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ลำดับถัดมาคือ มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และลำดับสุดท้าย มีอายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีสถานภาพ โสด จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 65.75 ลำดับถัดมาคือ สมรส / อยู่ด้วยกัน จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 ลำดับถัดมาคือ หย่าร้าง / หม้าย / แยกกันอยู่ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 ตามลำดับ

จำนวนผู้พึงพิงที่อยู่ในความอุปการะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีจำนวนผู้พึงพิงที่อยู่ในความอุปการะ 2 คน จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 ลำดับถัดมามีจำนวนผู้พึงพิงที่อยู่ในความอุปการะ 1 คน จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 ลำดับถัดมามีจำนวนผู้พึงพิงที่อยู่ในความอุปการะ 0 คน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 ลำดับถัดมามีจำนวนผู้พึงพิงที่อยู่ในความอุปการะ 3 คน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50 ลำดับถัดมามีจำนวนผู้พึงพิงที่อยู่ในความอุปการะ มากกว่า 3 คน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.25 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 73.75 ลำดับถัดมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 และลำดับสุดท้าย สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพ พนักงาน / ลูกจ้างบริษัทเอกชน จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 ลำดับถัดมาคือ พ่อบ้าน / แม่บ้าน จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 ลำดับถัดมาคือ รับราชการ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ลำดับถัดมาคือ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 63

คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 ลำดับถัดมาคือ ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ลำดับถัดมาคือ อื่น ๆ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.75 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 ลำดับถัดมาคือ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 ลำดับถัดมาคือ ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.75 ลำดับถัดมาคือ 40,001 – 50,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 และลำดับสุดท้าย 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมในระดับมาก โดยข้อจำนวนผู้พึงพิงเงินได้ในครอบครัวของท่าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 สูงที่สุดในกลุ่ม ลำดับถัดมาคือ ข้อการเตรียมการในภาวะฉุกเฉินฯ ข้อการได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการออม ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการออมโดยสถาบันการเงินและข้อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินด้านการเงินที่เกี่ยวกับการออม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ,3.68, 3.67, 3.46 และ 3.43 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามด้านเศรษฐกิจ โดยพบว่าด้านเศรษฐกิจโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อยู่ในเกณฑ์มาก ยังพบว่าปัจจัยที่มีระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถาม ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การมีแหล่งรายได้ประจำที่เพียงพอกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ลำดับถัดมาคือ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ความผันผวนของค่าเงินบาทที่ไม่แน่นอน เช่น ราคาของสินค้าประเภทอุปโภค-บริโภค จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระในแต่ละเดือน จำนวนผู้มีเงินได้ในครอบครัวของท่าน ระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์มาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 , 3.74 , 3.72 ,3.59 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมจากแบบสอบถามด้านพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร โดยพบว่า ด้านพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานครโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 อยู่ในเกณฑ์ทำเป็นประจำ ยังพบว่าปัจจัยที่มีระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถาม ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านนำเงินออมไปลงทุนในสินทรัพย์ประเภทอื่นนอกเหนือจากการฝากธนาคาร ซึ่งระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ทำเป็นประจำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ลำดับถัดมาคือ ท่านออมเงินไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ทำเป็นประจำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 ลำดับถัดมาคือ ท่านออมเงินในรูปแบบเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ทำเป็นประจำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 ลำดับถัดมาคือ นอกจากการออมในรูปแบบของ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ, สหกรณ์ออมทรัพย์, กองทุนประกันสังคม ท่านมีการกันเงินจากรายได้ไว้เป็นเงินออมทุกเดือน ระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ทำเป็นประจำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ลำดับถัดมาคือ ท่านออมเงินในรูปแบบเงินสะสมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ลำดับถัดมาคือ ท่านออมเงินไว้ใช้จ่ายในวัยเกษียณค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ลำดับถัดมาคือ ท่านออมเงินในรูปแบบของการฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 และลำดับสุดท้าย คือ

ท่านมีเป้าหมายในการออมเงินระยะสั้น/ปานกลาง ที่ชัดเจน ระดับความคิดเห็นจากแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ทำเป็นประจำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่ามีเพียง ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายได้ที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้มีพฤติกรรมการออมแตกต่างกันออกไป เพราะ การออมนั้นเป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อไว้ใช้ในอนาคต เมื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยงค์ คูศิริสิน (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยรายได้รวมรายจ่ายรวมหนี้สินรวมมีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของรัชณี บูลย์ลัมปัญญาเลิศ (2553) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมของประชากรในชุมชนเขตเทศบาลเมืองลพบุรีพบว่า ด้านรายได้ต่อเดือนรายจ่ายต่อเดือนภาระหนี้สินและทรัพย์สินไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออม

จากการทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อสถานะทางการเงินของประชาชนโดยตรง ซึ่งถ้าในช่วงเวลาที่ เศรษฐกิจดี มีรายรับมากกว่า จำนวนหนี้สินที่ต้องชำระในแต่ละเดือนก็จะทำให้ ประชาชนมีการออมมากขึ้น รวมถึงในด้านของสังคมถ้าประชาชนมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับวิธีการออม และตระหนักถึงประโยชน์ของการออม ก็จะทำให้ ประชาชนมีการออมมากขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณีบูลย์ลัมปัญญาเลิศ (2553) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมของประชากรในชุมชนเขตเทศบาลเมืองลพบุรี โดยพบว่า ด้านเศรษฐกิจไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในชุมชนเขตเทศบาลเมืองลพบุรี แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า ปัจจัยด้านสังคมมีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในชุมชนเขตเทศบาลเมืองลพบุรี

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าประชากรวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม สถาบันการเงินต่างๆ ควรให้ข้อมูลที่ชัดเจน ในด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านสังคม รวมถึงข้อมูลที่จำเป็นในการศึกษาการออมของรูปแบบการออมนั้นๆ และการให้ข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อจะดึงดูดให้ผู้ออมอยากจะทำออมกับผู้รับออม สถาบันการเงิน และสร้างความตระหนักรับรู้ของประชากรต่อการเตรียมพร้อมวางแผนเกษียณอายุ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยในครั้งนี้ ทำการศึกษา ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลต่อการออมของประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร เป็นหลักเท่านั้น ดังนั้นงานวิจัยนี้ควรได้รับการพัฒนาและคิดต่อยอดเพื่อทดสอบต่อไปอีก เนื่องจากอาจมีปัจจัยอื่นในด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างนี้

2. สำหรับการวิจัย ในครั้งนี้ มุ่งศึกษากับกลุ่มเป้าหมายคือ ประชากรวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร ที่อยู่ในวัยทำงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป) จำนวน 400 คนเท่านั้น สำหรับในการวิจัยในครั้งต่อไปหรือสำหรับผู้ที่สนใจ สามารถทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยมาเทียบเคียง และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กว้างขวางต่อไป

บรรณานุกรม

- กุลธกาน ตั้งทิวาพร. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของบุคคลวัยทำงาน: กรณีศึกษาพนักงานธนาคาร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษมศรี ปุชนียวงศ์. (2558). การตระหนักรู้และพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของกลุ่มบุคคลช่วงอายุระหว่าง 25 - 35 ปี. เศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คมสันต์ จันตา. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุของเกษตรกรในเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. บริหารธุรกิจ, สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดเชียงราย.
- จุฑาธิบัติ ฤกษ์สันทนต์. (2555). เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของพนักงาน บริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชานีเยษฐ์ ช่างวัฒนกุล. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรจังหวัดสตูล. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). ทิศทางเศรษฐกิจไทยปี 2563. BOT MAGAZINE, ฉบับที่ 5 เดือนกันยายน - ตุลาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.bot.or.th/Thai/BOTMagazine/Pages/256301CoverStory.aspx>
- นเรศ หนองใหญ่. (2560). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิภาพร อมรภิตติเมธี. (2553). ปัจจัยกำหนดรูปแบบการออมของผู้มีรายได้ประจำ กรณีศึกษา เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรารธนา เหล่าคนดี. (2558). การศึกษาพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงาน กรณีศึกษา : พนักงานบริษัทฟูโตโปรเจ็ค (สยาม) จำกัด และ พนักงานบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวงจำกัด. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงศกร สุริยพงศ์ประไพ และนายศิริสิทธิ์ อังศุโกไคย. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่. บริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รัชนิบูลย์ ลี้มปัญญาเลิศ. (2553). พฤติกรรมการออมของประชากรในชุมชนเขตเทศบาลเมืองลพบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลลิตทิพย์ หาคำ. (2561). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. สาขาการเงินและการธนาคาร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุริษา สาพรเจริญ. (2561). พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตบางกะปิ จังหวัด. กรุงเทพมหานคร. สาขาการเงินและการธนาคาร, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Krungsri Plearn Plearn. (2563). จัดการเรื่องการเงินยังไง ในช่วงวิกฤตโควิด-19. เข้าถึงได้จาก <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/financial-management-covid-19>